

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)

No. (Štev.) 3

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

20. januarja 1972

„Za kaj, vraga, smo se borili?“

Vprašanje je bilo zastavljeno nedavno. Zastavil ga je sam Tito, glavni vodja partije in države Jugoslavije. Izvenel je na seji predsedstva sveta zveze sindikatov Jugoslavije, kamor je prišel, da poišče izhod iz sedanje krize, v kateri se nahajata partija in režim.

Kljub temu, da je vprašanje retorično, se vendar za njim skriva vsa tragika skoraj že sedemindvajset let komunistične diktatorske oblasti. Vsa tragika gesel o komunizmu, boljši bodočnosti, enakopravnosti in raju za delavca.

V omenjenem govoru je Tito sam razgalil ne le že lastno okostenelost, zastarelost zastav, v imenu katerih so nekoč komunistične tolpe morale in požigale; črno na belem je zapisana čista buržujška miselnost glede delavstva in delavskega razreda, pa naj se govornik v isti sapi zanj postavlja in poteguje. Taka dialektična protislovja so v maršalovih izjavah, da si je težko misliti, da bi sploh kdaj imel o tem jasne pojme.

Odstavke Titovega govora smo objavili že v prejšnji številki. Danes naj skušamo pogledati le rezne odenke, in pa okvir, v katerem so bile izjave podane.

Tito se je to pot prvič udeležil seje predsedstva Zveze sindikatov. In udeležil se je je takoj potem, ko je režim s težavo prebrodil hudo krizo v partiji sami, od katere se še ni opomogel. Krizo, ki je pustila tako hude posledice, da je maršal sam priznal, da je zadan šele „prvi udarec razrednemu sovražniku“.

Na tej seji je Tito tudi široko priznal vse napake, vse grehe, ki jih je režim izvršil nad delavstvom. Zakaj je to storil? Iz čisto enostavnega razloga: partija je propadla na vseh področjih. Ni ji uspelo zatreti vere, ne upogniti Cerkve. Mladina se partije ni oprizala, nasprotno, zbežala je v golo uživanje, ali pa se je junaško oprizala vere. Intelektualci, kar jih je v partiji, večkrat s prezirom gledajo na „hostarje“, tudi njim okostenela partija ne diši. Študentje so poglavje zase, saj so v vseh republikah bili prav oni tisti, ki so prvi sprožili val upora. Nacionalnega vprašanja partija tudi še zdaleč ni rešila, zato ne more iskati zaslombe pri narodno čutečih množicah. Ostaja ji le še vojska, v kolikor ni tudi ta že prežeta v raznih republikah z nacionalističnim duhom. A tudi samo z vojsko ni mogoče naprej: dá se dominirati, a ne vladati. Prav zato se je Tito obrnil na delavce, na tisti „razred“, ki je doslej najbolj potrpežljivo prenašal režimske gospodarske in politične poizkuse. Delavstvo, ki je bilo od vseh početkov režima zapostavljeno, ki si je moralo svoje pravice pridobivati s „prekinitvami“ dela, ono naj sedaj rešuje podirajočo se stavbo režima.

Kako gleda režim na položaj je razvideti iz Titovega govora, ko pravi: „Ne bi želel, da bi nekega dne na ulicah namesto študentov imeli delavce.“ Obenem pa sam našteje toliko socialnih krivic, da je res čudno, da delavci še niso stopili na ulico v iskranju svojih pravic. Saj delavski otroci ne morejo na višje študije. „Na univerzah, na višjih šolah so po večini otroci uradnikov,“ prizna Tito. Da si delavci „z nizkimi dohodki ne more kupiti avtomobila,“ kaj, ko pa večkrat še za hrano ni dovolj, medtem ko si partijski veljaki z družbenim denarjem postavljajo vikend vile po vseh večjih turističnih središčih. In Tito pravi: „Nič nimam proti početniškim hišicam,“ ne pomisli pa da je spričo naravnost katastrofalne stanovanjske krize za delavca nemogoče dobiti sploh človeka vredno stanovanje.

„Socialne neenakosti pri nas so doslej velike razsežnosti, da se mi včasih zdi, da se izgublja socialistični značaj družbe,“ pravi Tito. Vprašanje je, kdaj je sploh povojna jugoslovan-

PRED OBČNIM ZBOROM NARODNEGA SVETA KOROŠKIH SLOVENCEV

Narodne manjšine po raznih državah se ne morejo uspešno razvijati, še manj doseči svoje popolnosti, brez pomoči matične domovine. Glede zamejskih Slovencev, tako na Koroškem kot v Slovenskem Primorju smo že večkrat poudarili, da komunistični vladj v Sloveniji pri dajanju kakršne koli podpore ne gre v prvi vrsti za ohranjanje narodnega življa v zamejstvu, ampak za to, da infiltrira svojo komunistično ideologijo med narodno manjšino. — V goriškem Katoliškem glasu je bivši predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev objavil zanimiv članek, ki je pred občnim zborom NSKS opozorilo na stalno nevarnost, ki preti slovenski narodni manjšini tako na Koroškem kot v Slovenskem Primorju, da ju skrajna levica podminira in potem razkroji njune demokratične ustanove.

Meseca oktobra 1971 je potekla sedanjemu odboru Narodnega sveta koroških Slovencev triletna mandatna doba za opravljanje njegovih narodno-političnih nalog po pravilih Narodnega sveta, organizacije katoliško usmerjenih koroških Slovencev.

V preteklih letih se je časopisje tako v zamejstvu kot v Sloveniji veliko bavilo s problemi NSKS. Zdi se nam prav, da pred občnim zborom, ki bo po sklepu NSKS v nedeljo 30. januarja 1972 v Celovcu, osvetlimo trenutni narodno-politični položaj, v katerem se nahaja NSKS.

V Jugoslaviji so se družbeno-politične razmere po drugi svetovni vojni popolnoma spremenile. Ves državni ustroj je od leta 1945 naprej v rokah komunistične stranke. To so jasno pokazali tudi nedavni dogodki v Zagrebu, ko so morali na pritisk stranke odložiti vidni politični predstavniki vlade in komunistične partije Hrvatske svoje funkcije, ker so šli v oči osrednjega strankinega vodstva v Beogradu pri zagovarjanju nacionalnih interesov hrvatskega naroda predaleč. Včeraj je bil na zatožni klopi partije predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič, danes pa najvidnejša predstavnica komunistične stranke Hrvatske dr. Savka Dapčević-Kučar. Vsi ti dogodki kažejo, da določa v Jugoslaviji o tem, kaj je treba razumeti pod pojmi „demokracija“ in „nacionalna suverenost“ edinole stranka, in sicer komunistična stranka Jugoslavije.

Gotovo je prišlo v preteklih letih v Jugoslaviji do precejšnje liberalizacije. Meje pa so ji bile postavljene povsod tam, kjer je šlo za večjo svobodo duha.

Iz teh ozadij gledano je razumljivo, zakaj ima režim v Jugoslaviji velik interes na tem, da vpliva idejno in politično tudi na slovensko zamejstvo.

Koroški Slovenci se zavedamo, da je Jugoslavija s podpisala avstrijsko državno pogodbo. Njena dolžnost je, da se zavzema kot partner državne pogodbe za izvedbo člena 7 te pogodbe, ki predvideva posebno zaščito slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji. Te politične okoliščine so narekovala leta 1965 uradni obisk obeh političnih organizacij koroških Slovencev pri slovenski vladj v Ljubljani. Ob tem obisku je bilo poudarjeno, da nudi člen 7 avstrijske državne pogodbe dosti možnosti za stvaren odnos med izvršnim svetom Slovenije in NSKS, kar velja v isti meri — kljub idejno-politični usmeritvi — tudi glede možnosti sodelovanja med obema političnima organizacijama koroških Slovencev.

Tako skupno osnovo so si ustvarili koroški Slovenci že leta 1955 z usta-

nega družba bila socialistična. Saj je partija vedno bila skupnost elite, ki delavskega značaja sploh ni imela. Tisto malo delavcev, ki so bili v njej, je kaj kmalu sprevidelo, kaj in kako, ter partiji lepo obrnilo hrbet. Saj Tito sam priznava, da delavci „vračajo članske izkaznice, saj ne vidijo pomena, da bi bili v taki organizaciji.“ In Edvard Kardelj je 20. decembra na partijski seji v Ljubljani prav tako strmežljivo priznal, da „samo prišli tako daleč, da so se nekateri funkcionarji začeli odkrito hvaliti, da so v tem ali onem komiteju samo ljudje z visoko ali vsaj višjo izobrazbo, kar seveda pomeni, da delavci v takem komiteju niso imeli nobe-

novitvijo koordinacijskega odbora, v katerem so zastopani predstavniki NSKS in levičarsko usmerjene Zveze slovenskih organizacij (ZSO). Sklepi imajo veljavnost le, kadar pride v oboro do soglasnih odločitev.

Tako avstrijska kot slovenska javnost sta računali tudi v naslednjih letih z dvema idejno-političnima skupinama med koroškimi Slovenci, ki sta zasledovali sicer skupno pot pri reševanju vseh vprašanj člena 7 državne pogodbe, a sta se zavedali vsaka zase svojih posebnih kulturnih in idejno-političnih nalog v okviru slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Jasna stališča pri vseh političnih odločitvah ter popolna samostojnost v idejno-političnih pogledih „Našega tednika“ so močno utrdili NSKS njegov položaj v slovenskih vrstah ter njegov politični vpliv in ugled tudi preko avstrijskih meja.

Danes na Koroškem ne uživa podpore Ljubljane le slovenska levica. Njen idejno-politični vpliv sega pri tem močno tudi v katoliške vrste slovenske manjšine na Koroškem. V kakšnem položaju se nahaja NSKS, je razvidno iz tega, da je prepustil pri državno-zbornih volitvah meseca oktobra 1971 odločitev slovenskim volivcem, medtem ko se je levičarsko usmerjena ZSK zavzela za podporo socialistične stranke, skupina okoli „Kladiya“ pa za Komunistično stranko Avstrije.

Občni zbor Narodnega sveta ne bo mogel obiti teh in sličnih vprašanj, to je jasno. Preveč segajo v duhovno območje, ki je doslej bistveno krepilo slovenski življenj na Koroškem.

Dr. Valentin Inzko

Prepovedani „pogovori“ Sodišče proti bogoslovcem

Režim v Sloveniji je znova pokazal kako pojmuje svobodo tiska. Dne 23. decembra je okrožno sodišče v Ljubljani potrdilo začasno prepoved razširjenja revije Pogovori, ki jo izdaja Cirilsko društvo slovenskih bogoslovcem.

Gre za 1. številko letnika 1971/72. Inkriminirani članek pa je prispevek Franceta Čukjatiya „Bojna pesem vojaka“. Prepoved razširjanja temelji na 2. točki 52. člena zakona o tisku. Sklep sodišča je motiviran z dejstvom, da omenjeno besedilo vsebuje misli, ki bi lahko vznemirjale občane kot tudi pripadnike oboroženih sil; pesem napada vojsko in manevre, „očitno pa je, da gre pri tem za našo armado, čeprav pesem tega izrecno ne pove.“

nega direktnega vpliva.“

S svojim govorjenjem o delavskem razredu, o inteligenci, o uradništvu kažejo, da je jugoslovanska družba vse prej kot brezrazredna.

In za tak sistem naj se zdaj delavci borijo. Kajti vsa partijska solzavost, vse trkanje po prsih ima en edini namen: doseči delavsko zaslombo, da se „novi razred“ partijskih buržujev še naprej ohrani na oblasti. Vsaj takime-novani „razredni sovražniki“ so le sovražniki tega edinega novega razreda, ki mu je mari edino oblast, vse drugo je postranska briga.

Delavci na cestah: to je njihov strah, in to bo tudi njihova poguba

Castro viajará a Moscú

Después de su visita a Chile y sus escalas al regreso en Perú y Ecuador, Fidel Castro quiere proseguir su política de viajes, que en América Latina le permiten romper el aislamiento en que estaba encerrado a causa de su permanente política de intervención en favor de la lucha armada. El fracaso total de las guerrillas sin duda le ha mostrado que su política era falsa, por otra parte, la imperiosa necesidad que tiene Cuba de la ayuda soviética ha hecho que frenase sus excesos.

Igualmente, tras unos años de relaciones frías —incluso tensas— con la U. R. S. S., Castro piensa visitar oficialmente este año los países comunistas del Este. Irá sobre todo a Bucarest y a Sofía. También irá a Moscú. Esta visita fue decidida durante las entrevistas que tuvo con Kosigyn, presidente del Consejo soviético, durante la estancia de éste en Cuba, en octubre último.

La última vez que Castro estuvo en la Unión Soviética, fue en tiempos de Khrushchev. Ahora las circunstancias lo obligan de nuevo a acatar sumisamente los dictados de los jerarcas del Kremlin.

Castro bo potoval v Moskvo

Po svojem dolgem obisku v Čilu in po kratkem pogledu v Perú in Ekvador ob povratku, je Fidel Castro sklenil, da bo nadaljeval to svojo politiko potovanja. V Latinski Ameriki mu je ta korak pripomogel, da je predrl zid osamitve, v kateri je bil zaprt zaradi svoje politike nenehnega poseganja v prid oboroženega boja v raznih državah. Popoln polom številnih geril mu je brez dvoma dokazal, da je bila ta politika zgrešena. Po drugi strani pa ga je velika potreba, ki jo ima Kuba do sovjetske pomoči pripeljala do tega, da je nekoliko zavrl svojo ostrino.

Prav tako pa ima Kastro namen, da po dolgih, hladnih, in včasih celo napehlih odnosov do ZSSR, v tekočem letu uradno obišče komunistične države vzhodne Evrope, zlasti Bukarest in Sofijo. Prav tako pa bo šel tudi v Moskvo. Ta obisk je bil sklenjen med Kosyginovim bivanjem na Kubi v oktobru lanskega leta.

Zadnjikrat je Castro obiskal Sovjetsko zvezo še za časa Hruščova. Sedaj so ga razmere prisilile, da bo zopet pokorno ubogal kremeljske diktate.

Nagrada Hranilnice in posojilnice slovenskih župnij v Torontu dr. Tinetu Debeljaku

Hranilnica in Posojilnica slovenskih župnij v Torontu podeljuje že nekaj let ob koncu poslovnega leta nagrado za kulturno delo najvidnejšim slovenskim delavcem, da jim na ta način izkaže priznanje, oziroma da jih podpre v njihovem nesebičnem delu. Letos je

to nagrado — 300 dolarjev — določila članu uredniškega odbora „Svobodne Slovenije“ in predsedniku SKA dr. Tinetu Debeljaku, obenem s priznalnim pismom njegovega kulturnega prizadevanja med našim zdomstvom. Pismo glasi:

Toronto, 31. decembra 1971

Dr. Tine Debeljak,
Buenos Aires,
Argentina.

Spoštovani in dragi gospod profesor!

Kakor Vam je znano, je naša Hranilnica in posojilnica ob desetletnici svojega delovanja začela s podeljevanjem kulturnih nagrad zaslužnim Slovincem v emigraciji.

Veseli nas, da Vam, gospod profesor, moremo sporočiti, da je vodstvo H. P. S. Ž. na svoji redni seji dne 7. decembra 1971 soglasno sklenilo za leto 1971 podeliti kulturno nagrado Vam.

Vaše duševno delo v emigraciji je obudovanja vredno tako po vsebini kot po obsegu. Kako odlična je Vaša afirmacija slovenskega imena med kulturnimi narodi! Ne mislimo naštevati Vaših del na tem mestu. Je pa pred nami Vaša „Črna maša“, ki ste jo zapeli tisočim slovenskim mučencem in jo podarili preostalim borcem, da bi svoj boj proti komunizmu nadaljevali. Pred seboj imamo pesniške zbirke „Poljub“, „Mariji“ in „Kyrie eleison“. Vemo za Vaše prevode iz drugih jezikov. Vaš prevod argentinske pesnitve Martin Fierro ni v čast samo Vam, temveč vsem Slovincem. O Vašem delu govori cela vrsta literarnih analiz ter poročil in več močnih zgodovinskih analiz naše revolucije in polpretekla dobe. Kaj pa Vaše delo pri SKA!

Ko občudujemo Vaše delo, se samo čudimo, kje jemljete čas in moči, da v teh razmerah vse to zmorete.

Gospod profesor, za vse Vaše delo in napore pri uveljavljanju slovenskega imena med narodi pa ve samo Bog. Mi smo mu hvaležni, da Vas imamo. Prosimo Ga, da Vas ohranja in navdihuje še naprej. Hvaležni smo tudi Vam in želimo, da bi smer Vašega kulturno-umetniškega in idejnega delovanja vodila do uresničitve Vaših in naših srčnih želja: da bi v Sloveniji in v svetu zavladovala popolna svoboda, svoboda, ki jo je Bog namenil vsakemu človeku in vsakemu narodu.

Z odličnim spoštovanjem in

Bog živi!

Božo T. Košir,
upravnik-blagajnik

Peter Markeš,
predsednik

Prepričani smo, da je Hranilnica in Posojilnica slovenskih župnij v Torontu, kateri predseduje Peter Markeš, izbrala dobro svojega letošnjega nagrajenca. To nas veseli tudi zato, ker je nagrajenec dolga leta član uredniškega odbora „Svobodne Slovenije“, kakor tudi Zbornika Svobodne Slovenije in ker je njegovo delo, ki ga vsi tukaj in

po svetu dobro poznamo, našlo priznanje tudi v Kanadi.

Ko podčrtavamo pomen takih me-censkih dejanj kot je nagrada Hranilnice in Posojilnice slovenskih župnij v Torontu obenem častitamo našemu tovarišu in menimo, da tudi vsa naša zdomska skupnost v Argentini.

SVOBODNA SLOVENIJA

TITO ZADOVOLJUJE HRVATE

ZATO NEZADOVOLJSTVO V DRUGIH REPUBLIKAH

Razmere na Hrvaškem in po drugih socialističnih jugoslovanskih republikah se vedno bolj normalizirajo, ker se je republiškim partijam posamič in jugoslovanski partiji v celoti trenutno posrečilo obvladati razvoj dogodkov v komunistični Jugoslaviji.

Od najvišjih do najnižjih „nacionalistov“ med partiji je bila izvedena pod policijskim nadzorstvom temeljita čistka. „Prostovoljni“ odstopi so se vrstili eden za drugim, tako v republiških partijah in vladah, kakor v federalnih, ker je Tito imel vsjo oporo v vojski, predvsem pa v uniformirani in v tajni policiji. Ta zadnja namreč še vedno vodi „karakteristiko“ vsega prebivalstva, vključno partijcev in ni imela posebnih težav izločiti iz partijskih vrst nezanesljive elemente.

Tudi hrvaška policija je ostala ves čas izgrediv in premikov v republiki povsem lojalna Titu in federalni vladi v Beogradu. Titu zvesti hrvaški partije so s pomočjo hrvaške policije počistili partijske vrste, prečesali študentske organizacije in hrvaške kulturne ustanove. Zavel je znova centralistični veter po vsej državi.

Iz Titovih in drugih komunističnih prakov govorov je razvidno, da namerava komunistična partija z najkru-tejšimi metodami znova uveljaviti svoje vseobsegajočo kontrolo nad življenjem državljanov, v političnem in gospodarskem oziru. Republiški in nižji partijski odbori pripravljajo strogo kontrolo obveščevalnih sredstev, se pravi radia, televizije in tiska, na katerega od Tita navzdol mečejo eno glavnih krivd za dogodke, ki so se odigravali zadnje mesece lanskega leta v komunistični Jugoslaviji. „Počiščena“ so bila že uredništva mnogih partijskih in nepartijskih časopisov in revij. „Razrednega sovražnika“, ki je vsakdo, ki „se ne strinja s socialističnim sistemom“ se pravi s partijskim režimom v državi, „je treba uničiti. Za pro-revolucijo ne velja demokracija,“ je šestkrat v zadnjih tednih govoril Tito.

Kakor je znano, so na Hrvaškem za pogon izgrediv lanskega novembra uporabili, s tihim pristankom tedanjih hrvaških partijskih vodij, študente zagrebške univerze. Okrog trideset tisoč

se jih je razlilo na zagrebške ulice, partija pa jim je v usta položila gesla o „pravičnejši delitvi deviz“. Neznosne ekonomske razmere v državi je tedanje vodstvo hrvaške partije izkoristilo za nastope proti federalni vladi v Beogradu, nakar so se polagoma klicili po ekonomski enakosti med republikami spreminili v „nacionalistična“ gesla, dokler ni prišlo do javnih zahtev po neodvisnosti Hrvaške, njenem včlanjenju v ZN itd.

Takoj po novem letu je Tito vpeljaval novo devizno reformo v državi. Pred koncem lanskega leta je moral najprej znova devalvirati dinar na 17 dinarjev za en ameriški dolar. Istočasno so uzakonili tkim. „svobodno borzo“, ki bo delovala na podlagi prej omenjene nove dinarske vrednosti, katera pa bo smela nihati do tri odstotke nad ali pod uradnim dolarskim tečajem. Devize, ki si jih pridobijo posamezne republike, bodisi z izvozom, bodisi s turizmom ali deviznimi pošiljkami jugoslovanskih delavcev iz tujine, so vse, razen sedem odstotkov, doslej romale v centralno blagajno v Beograd, do koder so jih potem „delili“: večino tkim. manj razvitim republikam (Bosna-Hercegovina, Črna gora, Makedonija, Srbija), Slovenija in Hrvaška, ki sta uvozili največ deviz, pa sta ostajali močno prikrajšani.

Z novo reformo bo sedaj republika smela zadržati v svoji blagajni 20 odstotkov deviz, pridobljenih z izvozom in skoro 45 odstotkov deviz iz turističnega prometa.

Za novega hrvaškega ministrskega predsednika je Tito na mesto „odstojnega“ Dragutina Haramije postavil Iva Perišina, ki je bil doslej guverner jugoslovanske Narodne banke.

Preureditev finančnih razmer v državi seveda ne bo rešila narodnostnih problemov v komunistični Jugoslaviji. Že z delno zadovoljitvijo hrvaških finančnih zahtev je Tito povečal nezadovoljstvo v drugih republikah, ki niso nič manj bojevit in ki nimajo posebnih simpatij do Hrvatov. Spomin na ustaški teror med drugo svetovno vojno je še vedno živ predvsem v Bosni in v Srbiji, prav tako kakor v Zagrebu ne pozabljajo na zlasti gospodarsko zapostavljanje Hrvaške v komunistični Jugoslaviji.

Bengalija išče priznanje

Skupinsko priznanje Zahodnih držav

Nova država Bengalija, ki ji sedaj predseduje šejk Mujib, se trudi, da bi dobila priznanje za svoj obstoj. Indija, ki je Bengalijo pomagala do življenja, je bila prva, ki je priznala Bengalijo, takoj zatem je isto storil Butan. Kot tretja država, ki je priznala Bengalijo, je bila, po moskovskem ukazu, Vzhodna Nemčija, za njo pa Bolgarija. Moskva je ukazala svojima najzvestejšima evropskima satelitoma, da sta pohitela s priznanjem Bengalije, da so tako komunisti dobili pred-

nost pred svobodnim svetom, ZSSR sama se javno še ni izrekla za Bengalijo, dasi je pomagala Indiji v boju proti Pakistanu.

Pred nekaj dnevi so nato Bengalijo priznale še Poljska, Mongolija, Burma in Nepal.

Pakistan je istočasno prekinjal diplomatske odnose z vsako državo, ki je priznala Bengalijo.

Sedaj se večja skupina držav bivšega britanskega imperija in skupina zahodnoevropskih držav pripravlja na

Mednarodni teden

V Copenhagenu je pretekli teden umrl 72 letni danski kralj Friderik IX. Na prestolu mu bo sledila princesa Margarita II, poročena z bivšim francoskim diplomatom grofom Henrikom de Laborde de Monpezat.

Po poročilih britanske obveščevalne službe je Čuenlaj v zadnjih mesecih izvedel temeljito čistko „vojaških častnikov in partijskih vodij, ki so zagovarjali pomirjenje s Sovjetsko zvezo.“

Tri super-stetoskopi, ki so jih ameriški astronauti iz Apolo 12, 14 in 15 postavili na Luni, registrirajo letno več sto majhnih potresov na Luni. Strokovnjaki ugotavljajo, da je treba te potrese deloma pripisovati udarcem majhnih meteoritov na lunino površje, večino pa naravnim premikom lunine skorje. Strokovnjaki izjavljajo, da je Luna še vedno „živa“.

Japonska Toyota Motor Co. je lansko leto postala tretji največji proizvajalec avtomobilov na svetu. Prva dva sta ameriški družbi General Motors in Ford Motors, sledita pa jima prav tako ameriški avtomobilski družbi Chrysler Corp. in American Motor Corp.

NATO je ponudil Malti 33 milijonov dolarjev za letno najemnino pomorskih in letalskih oporišč na otočju, da bi tako svobodni svet obdržal to sredozemsko postojanko v svojih rokah. Večino te vsote namerava kriti Washington.

Egipčanski diktator Sadat, ki je lansko leto več mesecev grozil, da bo do konca 1971 „rešil judovsko vprašanje na mirnem način ali z vojno“, pa je leto minilo, ne da bi se Egipčani zganili, se sedaj izgovarja, da se je „odločil za vojno proti Izraelu že lansko leto, toda mu je je načrte preprečila vojna med Indijo in Pakistanom“. Sadat ni pojasnil, kakšno zvezo naj bi imela Indija in Pakistan s problemom Izraela in Egipta.

Rdeča zvezda, glasilo sovjetskega vojnega ministrstva, ne ve, kaj poročati, pa se je njen „strokovnjak“ domislil in je napadel ameriški Pentagon, da „pripravljajo dihurje“, ki jih namerava poslati v Vietnam in z njimi odkrivati vietnamske gverilce iz skrivališč. Isti „strokovnjak“ tudi piše, da so Amerikanci „trenirali netopirje, na katere so privezali majhne zažigalne bombe, da bi z njimi zažigali nasprotnikove postojanke, pa so načrt opustili, ko se je en netopir vrnil in zažgal ameriško oporišče“.

priznanje Bengalije. Med seboj so se dogovorile, da bodo verjetno istočasno objavile priznanje Bengalije, da bodo tako preprečile Pakistanu, da bi prekinil odnose s tolikimi državami.

V indijsko-pakistanski vojni je v Bengaliji bilo pomorjenih ali pa je od lakote in preganjanja umrlo v devetih mesecih lanskega leta skoro tri milijone ljudi.

žave tako, da bi lahko jutri postala plen kogarkoli in da bi se lahko spopadli za njeno kožo oziroma vadljali za njeno razdelitev. Močno razočaranje so doživeli tudi tisti znotraj Jugoslavije, ki so menili, da so Zveza komunistov in revolucionarne sile bolnik, ki mu je treba zadati samo še zadnji udarec.

Bitka, ki so jo sedaj sprejele napredne sile naše socialistične družbe, na čelu z Zvezo komunistov, je prvi dejanski in obenem odločilni korak iz resnih težav, v katerih se je v zadnjih letih znašla Zveza komunistov Jugoslavije in ki smo se jih vsi skupaj dobro zavedali že precej časa.

Zato je do sedanjih dogodkov moralo priti. A moralo je prav zaradi tega, ker je v Zvezi komunistov, kljub trenutnim omahovanjem oportunističnega značaja, prevladujoča napredna samoupravna in demokratična socialistična misel, ki se je prej ali slej morala odkrito spopasti z nasprotnimi pritiski in odpori, alj pa bi sama doživela poraz.

Mislim, potemtakem, da moramo sedanje dogajanje v Zvezi komunistov Jugoslavije ocenjevati samo kot izraz njene moči in še eno veliko zmago progresivnih samoupravnih in demokratičnih sil v naši družbi.“

Ne svari zasmehovalca, da te ne bo sovražil, karaj modrega in te bo ljubil!

Knjiga pregovorov, 9, 8.

Zmaga opozicije v Čilu

Na nedeljskih volitvah v treh južnih čilskih provincah, kjer so morali izvoliti enega senatorja in enega poslance, sta kandidata marksističnega predsednika Allendeja Héctor Olivares in María Eliana Mery propadla. Zmagala je združena opozicija, ki jo vodi desno krilo čilskih krščanskih demokratov.

V provincah O'Higgins in Colchagua je krščanskodemokratski kandidat Rafael Moreno, ki je kandidiral za senat, dobil 52,6 odstotka glasov, medtem ko je v provinci Linares poslanski kandidat Sergio Diez, član Narodne stranke, dobil 58,1 odstotka glasov.

Marksist Allende se nahaja pred novo politično krizo v kongresu, zlasti sedaj, ko je na zgoraj omenjenih volitvah propadel. Gre namreč za vprašanje bivšega notranjega ministra Tohe, ki ga je Allende prestavil v vodstvo obrambnega ministrstva, ko ga je poslanska zbornica ukorila, ker je kršil ustavo.

Allende bi bil moral počakati še odločitev v senatu, ki je tudi v rokah opozicije, pa je izigral kongres in Toho potegnil iz notranjega ministrstva in ga nastavljal za obrambnega ministra. Na Tohovo mesto pa je postavil dotedanega obrambnega ministra Valdivijo.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

POLETNI MANEVRI

Sprememba v ustroju vlade, ki jo opazovalci napovedujejo skoraj že od lanskega novembra dalje, bo zaenkrat še počakala. Vsa gibanja glede imen ministrskih mest so se doslej izkazala za prazne marnje. Podlago imajo le napovedi, da ne bo sprememb do febr., potem ko se predsednik Lanusse vrne s svojega potovanja po severnih državah Južne Amerike. Drugo dejstvo pa je, da bi tako predsednik, kakor notranji minister dr. Arturo Mor Roig, rada dobila v vlado predstavnike raznih političnih struj, da bi tako vsaj s politične strani vlada v miru pričakovala časa napovedanih volitev.

Skrb vlade pa ni le pridobitev politikov za mir v tem letu, ki še manjka do institucionalizacije države. Notranji položaj je namreč precej napet. Gverila zadnje čase kljub močnemu nastopu vojske znova pritiska. Čuti se nezadovoljstvo delavstva, pa tudi opazovalci

vedo povedati o nezadovoljnih stališjih v vojski sami.

Spričo takih dejavnikov je za vlado bistvena važnost najprej, da uredi odnose in vzpostavi mir z delavstvom, s študenti, vsaj delni red na gospodarskem področju, da bo tako lahko kos vsakemu močnemu nesoglasju v lastnih vojaških vrstah.

Kar se delavstva tiče, se težko pričakuje nov sestanek CGT s predsednikom Lanussejem. Ob tej priliki bodo sindikalisti zlasti poudarili zahtevo po pari'etnih komisijah. Opazovalci menijo da bi vlada lahko ugodila tej zahtevi, za ceno socialnega mira. Po drugi strani pa je govora, da je možen kandidat za odstop minister za vzgojo dr. Malek, in da naj bi njegov naslednik začel nekoliko bolj elastično politiko.

Ti manevri seveda ne bodo rešili bazičnih problemov, ki puščajo svojo sled v številnih socialnih nemirih, v konkursih podjetij, v nelikvidnosti itd.

MODERNI TEOLOGI IŠČEJO KRISTUSOV NAUK — Francoska revija Informations catholiques internationales je na ovitku prve decemberske številke objavila to risbo Marcusa iz knjige nizozem. protest. teologa Van Den Berga

Kardelj pere zamorca

Edvard Kardelj, član izvršnega biroja predsedstva ZKJ je imel z ljubljanskimi komunističnimi prvaki dne 20. dec. 1971 daljši pogovor. V obširnem uvodnem govoru je Kardelj obravnaval težave komunistične partije in politične razmere v zvezi z zadnjimi dogodki.

Da si bodo bralci sami napravili sliko o položaju, objavljamo brez naših komentarjev nekaj izvlečkov iz prvega dela Kardeljevega govora.

„Povod za naš današnji razgovor so vsekakor dogodki v Zvezi komunistov Hrvatske. Toda to nikakor ne pomeni, da smemo te dogodke obravnavati same zase, se pravi zunaj celotnega stanja stvari v naši družbi. Nasprotno, Zveza komunistov Hrvatske ni niti edina in tudi ne prva, ki se je srečala s pojavi in tendencami, s katerimi so se sedaj odločno spoprijeli hrvaški komunisti oziroma najnaprednejše sile socializma na Hrvaškem. Potemtakem ne gre za neke izolirane pojave in dogodke na Hrvaškem. Gre za idejne in politične pojave, ki so značilni za sedanje stanje v naši celotni jugoslovanski družbi in še posebej v Zvezi komunistov, za pojave, ki se v posamez-

nih republikah lahko izražajo v različnih oblikah pa tudi z različno močjo in pomenom, so pa identični po svoji družbeno-zgodovinski vsebini.

Če govorim kritično — kar pomeni tudi samokritično — o sedanjem stanju v Zvezi komunistov Jugoslavije, to nikakor ne pomeni, da gledam na sedanje dogodke oziroma na zaostritev idejnega in političnega konflikta v ZKJ in naši družbi, kot na nekakšno našo nesrečo, kot na znak slabosti Zveze komunistov ali socialistične Jugoslavije, ali pa kot na nekaj, česar se moramo sramovati. Seveda tudi nimamo nikakršnega razloga, da bi se ponášali s tem, da se mora milica na ulicah spoprijemati z demonstranti in da morajo biti sile javne varnosti v akciji in pripravljenosti. Toda kljub temu je boljše danes sprejeti to odločitev kot pa se jutri znajti pred veliko težjimi konflikti, ki bi lahko odprli vrata tujemu vmešavanju.

Kajpak, zdaj lahko doma ter v svetu slišimo različne špekulacije o tem, kaj se pravzaprav godi v Jugoslaviji in kam to pelje. Vznemirjeni so postali tisti, ki si žele, da bi se Jugoslavija pogrezala v čedalje hujše politične te-

Ni šlo več samo za razlike v stališjih in mnenjih glede reševanja posameznih konkretnih vprašanj. Zveza komunistov Jugoslavije se je dejansko znašla pred problemom naraščajoče ideološke in politične neenotnosti glede bistvenih smeri razvoja revolucije in socialističnega samoupravljanja. Seveda javne besede akterjev take ideološke in politične diverzije proti samoupravljanju in socializmu vsega tega niso pokazale. Toda kdo bi se upal odkrito nastopiti proti socializmu in samoupravljanju ne da bi izgubil podporo delovnih množic. Zato pa so pričeli ustvarjati umetno pregreto politično vzdušje, v katerem je tistim komunistom, ki so hoteli delati, a ne se pečati s politikantstvom, bilo vse težje delati, in v katerem sta tako Zveza komunistov kakor naša socialistična družba postajali čedalje manj učinkoviti v konkretni akciji za uresničevanje svojih ciljev in razreševanje perečih problemov v gospodarstvu in na drugih področjih družbenega življenja. V takem vzdušju je pričela prevladovati samo kritika, destruktivno kritikarstvo in kritično tolmačenje celotnega družbenega dogajanja. Ustvarjalnega dela in konkretne akcije pri reševanju problemov in spreminjanju obstoječega stanja pa je bilo čedalje manj.“

5. PRISTAVSKI DAN

(Nad. s 3. str.)

ostane emigracija, slovenska emigracija, sicer je vse izgubljeno, kar kolj smo doslej napravili.

V Argentino smo prišli, ne zato, da se izgubimo, ampak da ostanemo narod, slovenski narod, slovenska skupnost, ena sama družina. Zato nas mora družiti ljubezen in to velja tako za Morón, kakor velja za Ramos Mejia, San Justo, San Martín, Lanús, Berazategui in centralno hišo v Buenos Airesu. Če tega ne bo, bodo naši domovi poguba, spremenili se bodo v našo narodno sramoto.

Sedaj se pripravljamo na graditev tudi naše skupne cerkve. Ta mora biti srčika naše edinosti, naš skupni center, da bomo skupno živeli kot Slovenci in kristjani. Iščimo tega, kar nas druži, in ogibajmo se vsega, kar nas razdružuje.

Za vse, kar ste napravili tu na Pristavi, vam čestitam. Nadaljujte z delom. Zavedajte se, da vse, kar delamo za skupnost, ni izgubljeno, kar žrtvuemo za skupnost, je življenje. To je naš cilj, cilj vsakega izmed nas in vseh nas skupaj.

Tisti Slovenci, ki gledajo samo nase, ki skrbijo samo zase, ki se za skupnost ne menijo, ki skupnost nič ne dajo, tisti so izgubili smisel življenja...

Odkrite in odločne besede govornika je občinstvo nagradilo z navdušenim odobravanjem.

Ker je neurje medtem prešlo, je na pripravljenem odru pod drevjem nastopila skupina otrok slovenske šole dr. Franceta Prešerna z deklamatorskim prizorčkom, nakar sta Janko Vasle s kitaro, Polde Malalan pa s harmoniko v instrumentalno-pevskem nastopu podala venček: Ti pa jaz in Kadar mlado leto. Vasletov solo bas je vsem močno ugajal.

Na tlakovanem odbojarskem igrišču je nato skupina parov slovenskih narodnih noš zaplesala štiri ples: rezjanko, podegajko, kovtre in žakle ter svatbeno polko. Gledalci so ugotovili, da je plesna skupina Pristave spretnejša od nastopa do nastopa ter so jo za izvajanja nagradili z gromkim ploskanjem.

Sledila je prosta zabava ter so rojaki na Pristavi in v prijetnem hladu po nevihti ostali v pozne večerne ure.

ZBORNIK

SVOBODNA SLOVENIJE 1970

Vam je na razpolago v Buenos Airesu: v Slovenski hiši, vseh slovenskih domovih in v pisarni Simona Rajerja, Tucumán 1561, 7. nadstropje, pisarna št. 49; v Mendozji pri Rudolfu Hirscheggerju; in v Bariločah pri dr. Vojku Arku. Cena: 2.800 pesov. Po pošti: 3.000 pesov.

Za dobro voljo

Poklon

„Kako lepe zobe ima ta ženska.“
„Hvala za poklon!“
„Kaj ste vi njen mož?“
„Ne, njen zobozdravnik.“

Vzgoja

„Iz kakšnih razlogov ste se odločili, da ste postali učiteljica?“
„Iz treh.“
„Kateri so ti trije razlogi?“
„December, januar in februar.“

OD DOMA

Jalova kultura je posledica impotentnih možganov.

Desetletnica otroške počitniške kolonije in še kaj

San Esteban, 6. januarja 1972.
Dragi gospod urednik! Naj Vam sporočim nekaj novic tudi o življenju letošnje počitniške kolonije pri dr. Hanželiču v kordobskih hribih. Škoda, da nimam sposobnosti dr. Kriveca, da bi tako nazorno, kot zna to samo on, popisal lepoto, ki jo človek vsako leto znova občuduje v tem gorskem svetu, ter popisal veselje, zadovoljstvo in srečo, ki jo človek občuti na tem koščku slovenske domovine, ki ga je ustvaril dr. Hanželič s svojim počitniškim naseljem.

Okoli 70 žarečih in razigranih obrazov spremlja človeka na vsakem koraku. Vrisk in smeh odmora po vsej koloniji, slovenska pesem se sliši v cerkvi, v dvorani, v obednici in sploh povsod.

„Saj ne verjamem, da sem v Argentini“, zatrjuje gost iz Slovenije, ki je prišel obiskat sorodnike v Argentino, pa je obiskal tudi to počitniško kolonijo.

Letošnja otroška počitniška kolonija obhaja lep jubilej — svojo desetletnico. Pred 10 leti je dr. Hanželič povabil v svoje naselje v vasi Dolores pri San Estebanu slovensko osnovno šolsko mladino. In od tedaj dalje prihaja vsako leto velika skupina naše mladine v ta gorski svet, kjer pa ne uživa samo čiste gorskega zraka, sonca, kopanja v potočku in izletov po

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija sporoča, da bo slovenska radijska oddaja od 22. januarja vsako soboto v LR 9 Radio Antartida ob 17.34. Prva oddaja bo posvečena spominu pokojnih dr. Frančka Prijatelja in Marjana Marolta.

Otroška šolska kolonija se je na-

smejanih obrazov srečno vrnila, v sredo 12. t. m. dopoldne.

Dekliška kolonija pa je odpotovala v Cordobo k dr. Hanželiču v ponedeljek 17. t. m.

Dijaki in dijakinje, izrabite počitnice za slovensko branje! Knjižnica ZS vam je na razpolago vsak dan od 15,30 do 20.

Predno se odločite za kakšno finančno operacijo, pa naj bo to naložba ali posojilo, vprašajte za pogoje pri nas, ne bo Vam žal.

KREDITNA ZADRUGA S. L. O. G. A.

(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bmé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejia

Uradne ure ob torkih, četrkih in sobotah od 16. do 20. ure

Člani, ste že uredili življenjsko zavarovanje? Ne odlašajte! Vprašajte v pisarni.

Če hočete preživeti lep dan v prosti naravi, nič boljšega kot izlet na kinto „Sloga“, ul. del Cielito 279, Villa Udaondo.

Kinta je odprta od 9. do 21. ure vse dni razen ob petkih, ko je zaprta zaradi čiščenja.

Slovenska radijska ura vsako soboto ob 17.34 na LR 9 Radio Antartida

V NEDELJO, 30. JANUARJA, NA PRISTAVI

Družabna prireditve revije „Duhovno življenje“

● ob 11.30 sv. maša za žive in rajne dobrotnike revije ● ob 12.30 kosilo ● ob 16 velik srečotov z okrog 500 lepimi dobitki; nagradno žrebanje, kj ga bodo deležni vsi tisti, ki bodo do žrebanja poravnali naročnino; žrebanje za otroke; igre, ves čas pa prijetno razvedrilo ter solidna postrežba.

Z udeležbo bomo moralno in gmotno podprli naš verski tisk, ki je najmočnejša vez med nami.

Zapustil je nas in našo zdmsko skupnost

Marian Marolt

slovenski kulturni delavec

zvest sotrudnik našega tednika in naših Zbornikov.

Med nami mu bo ohranjen hvaležen spomin.

Buenos Aires, 11. januarja 1972.

Svobodna Slovenija

OBVESTILA

NEDELJA, 30. januarja 1972:
Družabna prireditve „Duh. življenja na Pristavi.“

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. Baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1972:
za Argentino \$ 5.500.— Pri pošiljanju
po pošti \$ 5.700.— ZDA in Kanada
13 USA dolarjev; za Evropo pa 15
USA dolarjev za pošiljanje z avionsko
pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

Zaspal je v Gospodu naš dobri mož, oče, ded in praded

Marian Marolt

odvetnik, umetnostni zgodovinar in pisatelj,
član Académie Libre des Sciences et des Lettres v Parizu, itd.

„Tiste dni sem slišal: Napiši: Blagoslovljen, ki umre v Gospodu,
kajti odpočil se bo od svojega dela!“ (Apokalipsa 14).

Pokopali smo ga 12. t. m. na pokopališču v San Martinu.

Ko naznanjamo smrt našega dragega pokojnika, se zahvalujemo ob enem vsem, ki so ga obiskovali v bolezni, predvsem č. g. Gregorju Maliju in Juretu Rodetu, družinam Pavlovič, Langus, Lipovšek in drugim, pa tudi vsem, kj so nam stali ob strani ob njegovi smrti. Tako zlasti č. g. Maliju za vodstvo pogreba in lepe poslovilne besede, kakor tudi gg. Milošu Staretu, predsedniku Narodnega odbora, in dr. Tinetu Debeljaku, predsedniku SKA, za njuno ogrobnost poslovitve. Vsem hvala!

Žena: Fani roj. Oman;

otroci: Janez, Polena por. Makek, Primož s svojimi družinami,

sestra: Lili por. Kocjan;

vnuki, pravnuki in ostali sorodniki.

Buenos Aires, Bariloche, Ljubljana, Sindenfingen (Nemčija), Eislingen
(Švica), Cleveland, dne 11. januarja 1972.

Umril je deset dni pred 70. letom starosti

Marian Marolt

umetnostni zgodovinar in pisatelj.

Slovenska kulturna akcija je z njim izgubila svojega soustanovitelja, dolgoletnega tajnika in vodjo pisarne, načelnika likovnega odseka in ravnatelja Umetniške šole, sotrudnika vseh svojih publikacij, urednika in pisca knjig itd.

Vsestransko marljiv kulturni delavec je v delu SKA bistveno pričujoč in njegovo ime bo živelo častno v kulturni zgodovini tako doma kot v zdomstvu.

Slovenska kulturna akcija

Buenos Aires, 11. januarja 1972.

Zalostni sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je 9. januarja 1972 po hudi bolezni umrla v Miramaru in bila naslednji dan tam pokopana naša ljuba

Marija Marolt roj. Lavrič

Iz srca se zahvalujemo vsem, ki so ji lajšali trpljenje, jo spremlili na zadnji poti, darovali cvetje in nas tolažili v naši žalosti.

Posebno zahvalo smo dolžni č. g. Borisu Komanu, ki je ob mrtvaškem odru zanjo daroval zadošnico in vodil pogreb, vodstvu miramarskega Slovenskega doma, ki ji je bil zadnji zemeljski dom, in pa njenim miramarskim in buenosaireskim prijateljicam, ki so se z go. Pavlino Dobovškovo na čelu noč in dan vrstile ob njeni bolniški postelji in ji lajšale trpljenje.

Lojze Marolt, mož

Andrej in Gabrijela, Janez in Peter, sinovi in snaha;

Marija Lavrič, mama

Vera in Janez Šušteršič, sestra in svak z družino ter ostali sorodniki.

Miramar, Buenos Aires, Ljubljana, Bloke, Loški potok.

ne, organizira izlete, pazi na disciplino itd.

Poleg jubilejne akademije je gdč. Anica Šemrov pripravila dve prireditvi. Na predvečer praznika sv. Treh kraljev je pripravila akademijo. V nekaj dnevih je otroke naučila novih pesmi, deklamacij, nastopov in rajalnih vaj. Bila je to zares lepa in prisrčna prireditve, polna slovenskega duha. Gost iz Slovenije mi je po prireditvi ves ginen zatrjeval, da kaj takega že dolgo, dolgo ni doživel in da si niti misliti ni mogel, da bo tako daleč od domovine v tuji deželi našel tako prisrčno, dobro in slovensko zavedno skupino. — V nedeljo, 9. januarja pa je mladina pod vodstvom gdč. Anice podala pravljeno igro „Od pastirja do carja“, pri kateri je nastopilo 40 otrok. Sceno je napravil Milan Marinič.

Se to moram omeniti, da so v vodstvu letošnje otroške počitniške kolonije poleg omenjenih gospe Olge Omahnove in gdč. Anice Šemrov še gdč. Renata Sušnik, gdč. Nina Pristovnik, gdč. Ivanka Makovec in g. Nace Grohar. Vsi ti — kakor vsi spremljevalci in vse spremljevalke v prejšnjih letih, in seveda tudi izredno skrbna gospodinja gosa Anica Marinič s svojimi pomočnicami — zaslužijo vse priznanje in vso hvaležnost ne samo staršev, ampak vse slovenske skupnosti za dragoceno delo, opravljeno v počitniških kolonijah.

Lepo pozdravlja

Rudolf Smersu